

Jasser Hetait, Jakob Bladh, Hanna Hurtig Parkrud, Katja Lobas och Fredrik Lundin.

Bländande skarpa skärvor

TEATER

The Mental States of Sweden

Av Mattias Andersson. Regi: Martin Rosengardten. Scenografi, kostym: Petra Hjortsberg. Ljus: Jan Michelsen. Mask: Sandra Haraldsen. I rollerna: Linus Nilsson, Hanna Hurtig, Helmon Solomon, Fredrik Lundin, Katja Lobas, Jakob Bladh, Jasser Hetait, Alexander Abdallah, Victoria Wikberg, Alexandra Nordberg, Anna Maria Granlund. Bryggeriteatern, Malmö 12/5.

■ Vilka är svenskarna?

Ett valår som detta är det många som säger sig känna oss väl, vi som bor i Sverige. Folket som äntligen ska få sina röster hörda. Andra år är det färre som lyssnar och när dramatikern Mattias Andersson närmar sig svenskarna i sitt konstnärliga projekt "The Mental States of Sweden" är det hellre bakgrunden än de explicita åsikterna han vill höra.

Arbetsmodellen är inte ny för Andersson, i en rad pjäser har han utgått från ett underlag av verkliga händelser och intervjuer. Som "Dom" om diskoteksbranden i Göteborg eller Dostojevskijs "Brott och straff" placerad i en modern kontext bland ungdomar i samma stad.

Eller – alltså – "The Mental State of Gothenburg" som pjäsen först hette på Angereds teater 2006. Sju år senare vidgades konceptet till "The Mental States of Sweden" och gavs på Dramaten i Stockholm och nu är det alltså Teaterhögskolan i Malmös tur att ge sin version under ledning av regissören Martin Rosengardten.

Först ut är klichéerna, stjärngossen, folkdräkten och midsommarstången. Lager av förmodad svenskhet som skalas bort och ger plats för individerna. Människor som slumpvis

valts ut för att representera sitt land. I intervjuer har de fått uttala sig om sig själva och sitt förhållande till nationen och teatern.

Frågorna färgas fortfarande av pjäsens ursprungliga placering på nationalscenen och svaren beskriver med en blandning av respekt och avståndstagande dammig sammet och fint folk som ser obegripliga pjäser i en avlägsen huvudstad. Någon enstaka har haft en stor upplevelse, men för de flesta är teatern ingen vardaglig angelägenhet på hemorten.

Men nu ges de alltså möjligheten att bidra, med en händelse från sina liv som ska gestaltas på nationalscenen. En efter en kliver de fram berättar och var och en av de elva avgångsstudenterna har en handfull roller att hantera. Castingen har föredömligt nog inte tagit någon hänsyn till vare sig kön eller fysiska attribut och skådespelarna har ingenting att luta sig mot utan får skapa sina karaktärer från grunden.

Isprickorna mellan det som sägs och görs växer ett antal bländande skarpa gestaltningar fram, med den lilla lyckan och den stora skräcken vibrerande strax under de vardagliga replikerna. Berättarmodellen som till en början kan tyckas stum töjs och tänjs och omprövar sig själv i själv-rannsakelse över det vetenskapliga bevisvärdet och de konstnärliga premisserna.

Bara någon gång emellanåt är gestalterna väl karikerade. Jag kan också sakna de osympatiska rösterna, de oresonliga och pockande som också är en del av det svenska körverket. Men det bestående intrycket är ändå att detta är en uppsättning som i brottstycken och skärvor säger åtskilligt om vårt land i dag.

BOEL GERELL